

Veslava Osińska¹

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń, Polska

Katarzyna Nosek²

Uniwersytet SWPS w Warszawie, Warszawa, Polska

Bernardeta Iwańska-Cieślak³

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,

Bydgoszcz, Polska

Współpraca naukowa Polski i Litwy. Odwzorowanie w bibliograficznych bazach danych i realia prawne

Wstęp

Metadane rejestrowane w naukowych bazach bibliograficznych przechowują ważne informacje, które przyjęto wykorzystywać w rozmaitych analizach zarówno jakościowych, jak i ilościowych. Dzięki tym danym można scharakteryzować podstawowe charakterystyki aktywności piśmienniczej, takie jak: liczba i przyrost roczny artykułów naukowych, cytowania tych prac oraz parametry bibliometryczne poszczególnych badaczy i grup naukowców. Obliczane wskaźniki naukometryczne, np. punktacja, indeks – h, liczba cytowań są między innymi podstawą parametryzacji naukowców w aktualnym systemie ewaluacji nauki, co prowadzi często do nieporozumień i niewłaściwego wyboru priorytetów w pracy naukowej. Bazy bibliograficzne często są niekompletne, szczególnie jeśli analizujemy procesy naukowe w jakimś kraju, oraz niereprezentacyjne w odniesieniu do wybranej dziedziny naukowej lub grupy dziedzin. A więc o bibliometrii tradycyjnej w ujęciu badań jakościowych często mówi się jako o niedociągnięciach i ograniczeniach. Niemniej jednak to właśnie bibliometria podaje ilościowe ramy dla wszelkich procesów i zjawisk zachodzących w nauce oraz życiu akademickim.

¹ <https://orcid.org/0000-0002-1306-7832>

² <https://orcid.org/0000-0002-3843-9794>

³ <https://orcid.org/0000-0003-1841-6162>

We współczesnych badaniach bibliometrycznych z szerokiego spektrum analiz, które umożliwiają m.in. metadane, wyodrębnia się pięć wymiarów⁴. Jest to przede wszystkim analiza w skali czasowej, kiedy śledzimy dynamikę jakiegoś procesu. Aktywowany wówczas jest poziom abstrakcji „kiedy”. Następnie możemy przeprowadzić analizy w wymiarze geograficznym. Technicznie ujmując zagadnienie, tworzymy mapy na podstawie danych współrzędnych geograficznych lub nazw miejscowości, które pojawiają się w metadanych. Jest to poziom abstrakcji „gdzie”. W niniejszych badaniach szczególnie nacisk kładziony jest na ten właśnie wymiar. W erze sieci społecznościowych i rozbudowanych kontaktów społecznych ważne stają się interakcje międzyludzkie. Interesuje nas, kto z kim współpracuje, prowadząc dane badania, odkrywając pewne zjawiska lub konstruując nowe urządzenie. Pytanie „kto z kim?” dotyczy również grup, ośrodków lub instytucji itp. Do wizualizacji takich danych buduje się grafy, bardzo popularną ostatnio formę prezentacji. Ponieważ część baz – poza metadanymi – udostępnia pełne teksty artykułów i książek, to wykorzystuje się je w analizach tematu przy użyciu algorytmów przetwarzania tekstu. Pytaniem, które formalizuje tę analizę, jest „co?”. Ostatnia analiza to typowe obliczenie głównych statystyk zbioru, co odpowiada pytaniu „ile?”.

Autorki podjęły się analizy danych o współpracy naukowej dwóch krajów – Polski i Litwy. Wykorzystały w tym celu metadane współautorstwa z globalnych naukowych baz bibliograficznych. Wyniki zinterpretowano w oparciu o wiedzę i ramy prawne współpracy, z uwzględnieniem uruchomionych międzynarodowych funduszy na rozwój nauki w obu krajach.

Informacje w bazach danych

Od kilkunastu lat naukowcy pracujący na publicznych uczelniach mają zapewniony dostęp do bibliometrycznych baz danych o globalnym zasięgu. W literaturze przedmiotu często wyodrębnia się trzy główne źródła do bibliometrycznych analiz na dużą skalę: Web of Science (WoS), Scopus i Google Scholar. Na temat globalnych indeksów i ich możliwości

⁴ Osińska Veslava, *Mapy nauki. Badania, potencjał oraz wyzwania w przykładach*, Toruń 2021.

badawczych prowadzone są studia porównawcze, publikowane w międzynarodowych czasopismach⁵.

Zarządzanie danymi bazy WoS należy do komercyjnej firmy Clarivate Analytics. Dostęp do WoS zapewnia platforma Web of Knowledge, która rozróżnia kilka kolekcji danych, m.in.: WoS Core Collection, składająca się z wielu indeksów: Science Citation Index Expanded (SCIE), the Social Sciences Citation Index (SSCI), the Arts & Humanities Citation Index (AHCI) oraz Conference Proceedings Citation Index (CPCI). Taka specjalizacja ma na celu ułatwienie przeszukiwania olbrzymich zbiorów w kierunku wybranej dziedziny nauki. Przetwarzaniem danych Scopusa zajmuje się Elsevier. Google Scholar pozyskuje dane z szerokiego zakresu wydawnictw akademickich i repozytoriów uczelnianych, z wykorzystaniem robotów wyszukiwawczych.

Bibliograficzne bazy prowadzą różną politykę indeksowania metadanych. W zadaniach selekcji treści WoS odwołuje się do grupy wewnętrznych redaktorów. Scopus natomiast stawia na współpracę z międzynarodowymi grupami badaczy. W jego zbiorach oprócz dokumentów z renomowanych międzynarodowych czasopism znajdują się także materiały lokalnych periodyków oraz książki wyselekcjonowanych wydawców. Niezależnie od skali analizy, wyniki jednoznacznie wskazują na niedostateczną reprezentację humanistyki i nauk społecznych (*humanity and social sciences* – HSS) w wymienionych bazach. "Porównując strukturę i wolumen zasobów WoS względem Scopus (Rys. 1) należy zauważyć, że ten ostatni objętościowo zawsze dominuje (jaśniejszy odcień). Najbardziej zauważalna różnica obserwowana jest dla kategorii „Arts&Humanities”. Znikoma część dokumentów jest wspólna dla obu baz.

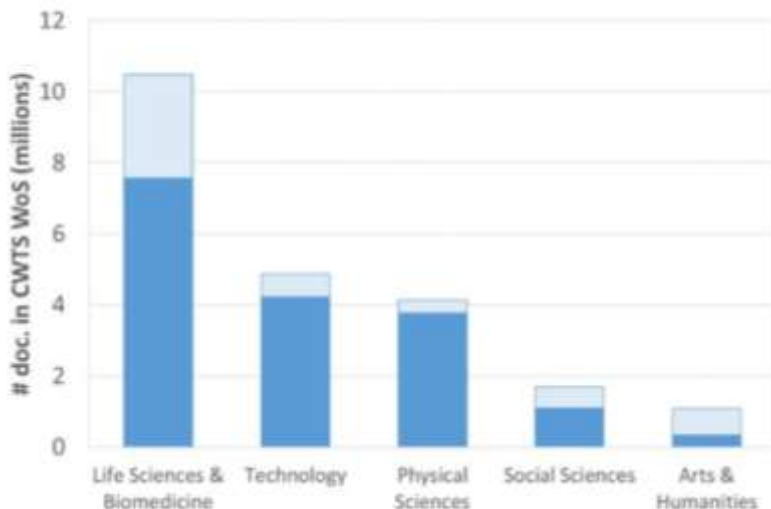
Pozyskiwanie danych

Platforma Web of Knowledge udostępniająca filtrowanie danych z WoS (w danym przypadku Core Collection) i PubMed ma dwa tryby wyszukiwania. Do naszych celów badawczych posłużono się filtrem zaawansowanym, dla którego stworzono następujące zapytanie: „CU=Poland AND CU=LITHUANIA”. To oznacza, że w odpowiedzi system

⁵ Visser Martijn, van Eck Nees Jan, Waltman Ludo, *Large-scale comparison of bibliographic data sources: Scopus, Web of Science, Dimensions, Crossref, and Microsoft Academic*, „Quantitative Science Studies”, 2021, nr 2(1), s. 20–41.

Rys. 1. Wolumen i struktura zasobów bazy Scopus (jaśniejszy odcień) względem WoS (ciemniejszy odcień).

Overlap of CWTS WoS with Scopus

Źródło: Visser Martijn, van Eck Nees Jan, Waltman Ludo, dz. cyt.

zwrócił takie publikacje, w których co najmniej jeden autor afiliował się uczelnią polską i co najmniej jeden autor – uczelnią litewską. Lista wyników zawierała N= **5 953** pozycje (na dzień 15.05.2023), które przeanalizowano pod pięcioma aspektami. Jest to liczba rekordów przekraczająca limit wymagany do jednorazowego pobrania danych na dysk lokalny. A więc dane analizowano bezpośrednio w systemie, natomiast analizę cytowań, w tym z krajów, z których one były rejestrowane, oraz inne metadane przeprowadzono dla 148 najwyżej cytowanych prac.

W Scopusie posłużono się filtrem podstawowym, zapewniającym o wiele więcej pól wyszukiwania w porównaniu z WoS. Skonstruowano tym samym wyrażenie: „AFFILCOUNTRY (POLAND) AND AFFILCOUNTRY (LITHUANIA)”. W efekcie uzyskano **5 770** rekordów, wartość nieco niższą niż w przypadku WoS. Ta proporcja na korzyść WoS może dziwić, lecz sprawdzono kombinacje innych krajów (PL i CZ, GE i FR, LT i LV) i wynik był podobny. Świadczy to o tym, że w Scopusie nie zaindeksowano książek, które mogły zostać opublikowane w wyniku

współpracy autorów. Analizy danych Scopusa podobnie przeprowadzono na platformie, która jednak umożliwiła pobranie części metadanych odfiltrowanego zbioru na dysk lokalny. W artykule przytoczone będą badania danych Scopusa wnoszące nowy aspekt naukometryczny w odniesieniu do analiz WoS.

Bazy krajowe

Na potrzeby artykułu przeanalizowano wybrane bazy krajowe, wyniki tych analiz zamieszczono w Aneksie. Dane o liczbie nauczycieli akademickich pochodzenia obcego znajdują się w bazie Radon w ramach POLon Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce Polskiej i Szkolnictwie Wyższym⁶. W latach 2019–2021 było odpowiednio: 2 343, 2 171 i 2 458 osób.

Niestety, uniwersyteckie bazy instytucjonalne nie dostarczają bezpośredniej informacji o litewskich naukowcach. System Bazy Wiedzy (Omega-PSIR) przygotowany przez Politechnikę Warszawską nie pozwala na przegląd zamieszczonych w niej publikacji pod kątem chociażby języka litewskiego. Z tego systemu korzysta już 40 uczelni (technicznych, humanistycznych, medycznych, rolniczych i wojskowych)⁷. Na takie wyszukiwanie pozwala system firmy Splendor – Expertus. W bazach uniwersytetów, które zachowały to oprogramowanie, znaleziono następującą liczbę artykułów/prac w języku litewskim: 65 (UMK), 17 (UWM), 1 (UR), 13 (UKW), 2 (UJK). Poza tym rozbudowane możliwości filtrowania wyników wyszukiwania ma Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie w Bibliografii Publikacji Pracowników UJ zidentyfikowano 23 pozycje w języku litewskim. Publikacje w języku litewskim stanowią skromny promil w stosunku do wszystkich publikacji w poszczególnych bazach.

Podobnie można przeszukiwać bazy oparte o oprogramowanie Yadda, przygotowane przez Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW. W tym systemie zostały przygotowane: BAZA AGRO, BazEKON, PSJD (Polish Scientific Journals Database), BAZTECH, DML-PL, w których nie odnotowano pozycji w języku

⁶ Nauczyciele akademicy, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/nauczyciele_akademiccy_2021 [dostęp: 30.06.2023].

⁷ Omega-PSIR, <https://www.omegapsir.io/pl> [dostęp: 30.06.2023].

litewskim. Jedynie w CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities) – 63 na 366 350 to prace w języku litewskim. Baza opiera się na współpracy Akademii Nauk Republiki Czeskiej, Polskiej Akademii Nauk, Słowackiej Akademii Nauk oraz węgierskiej Akademii Nauk.

Kolejnym źródłem są wewnętrzne strony WWW uniwersytetów poświęcone programowi Erasmus+, gdzie można się zapoznać z listą uczelni partnerskich. Najczęściej w poszczególnych wykazach wymieniane są takie uczelnie, jak: Uniwersytet Wileński, Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie, Uniwersytet w Kłajpedzie.

Analiza współautorstwa

Na platformie Web of Knowledge na odfiltrowanych rekordach można prowadzić pogłębione analizy za pomocą rozwijanych list. Dają one możliwość zawężenia danego filtra. W przypadku krajów współautorów (Rys. 2), oprócz dwóch pierwotnie odfiltrowanych, znalazły się kraje takie jak: Niemcy, Włochy, Anglia, Hiszpania, Francja, Czechy, Belgia, USA itp. Przytoczone liczby wskazują, iż polscy i litewscy naukowcy publikują najczęściej w szerszym międzynarodowym gronie, gdzie dominują ww. kraje. Zaznaczając wszystkie pozycje (Rys. 2) oprócz pierwszych dwóch i uruchamiając polecenie „Exclude” (wyłącz), otrzymano podzbiór publikacji (N = **1 315**) charakteryzujący współautorstwo wyłącznie Polaków i Litwinów. Na potrzeby dalszych rozważań nazwiemy go zbiorem PL-LT, a zbiór pierwotnie odfiltrowany PLLTin.

Rys. 2. Lista krajów występujących w afiliacjach autorów odfiltrowanych publikacji w WoS.

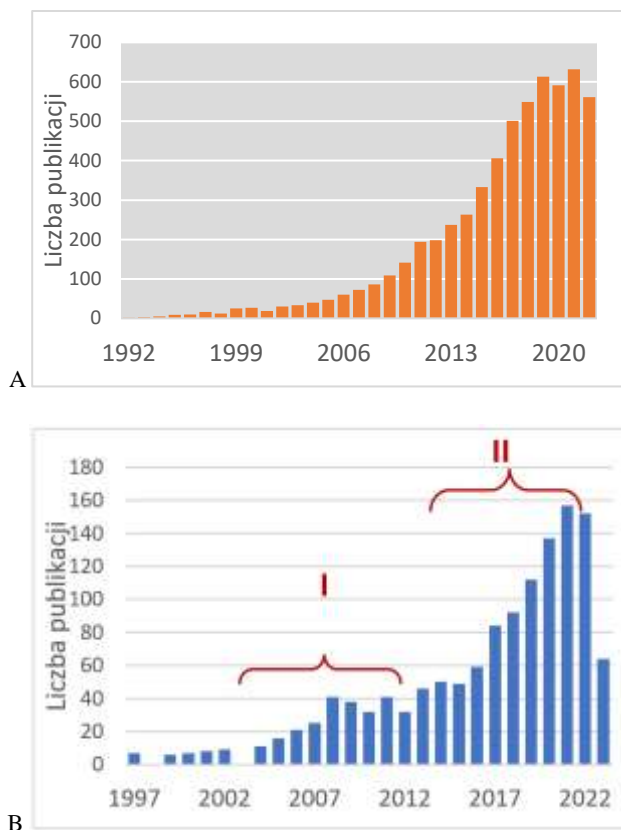
Country	Count	Country	Count	Country	Count
☒ Niemcy	100	☒ Włochy	100	☒ Polska	100
☒ Francja	100	☒ Anglia	100	☒ Litwa	100
☒ Hiszpania	100	☒ Czechy	100	☒ Belgia	100
☒ USA	100	☒ Niemcy	100	☒ Włochy	100
☒	☒	☒

Źródło: opracowanie własne.

Następnie przyjrzano się dynamice publikowania, czyli temu jak liczba publikacji przyrasta w czasie. Jak widać na Rys. 3A, przyrost nie jest liniowy, co charakteryzuje większość procesów w Internecie⁸.

Nie widzimy również gwałtownych załamania w odróżnieniu od Rys. 3B dla zbioru PL-LT. Dla danych współpracy polsko-litewskiej zaobserwować można dwa charakterystyczne okresy: I – 2004–2011 oraz II – od 2017.

Rys. 3. Dynamika przyrostu publikacji zbioru PLLTin (A) oraz podzbioru PL-LT (B).

⁸ Buttliere Brett, Buder Jürgen, *Personalizing papers using Altmetrics: Comparing paper 'Quality' or 'Impact' to person 'Intelligence' or 'Personality'*, „Scientometrics”, 2017, nr 111(1), 219–239.

Rozpatrzono również statystykę cytowań najczęściej cytowanych prac ze zbioru PLLTin w liczbie 148. Wygenerowały one aż 55 929 cytowań w latach 2013–2022, czyli średnia cytowania artykułu wyniosła 427. Cytujący autorzy pochodzili z następujących krajów: USA (30%), Chiny (16%), Wielka Brytania (15%), Niemcy (14%), Polska (6%), Litwa (2%).

Na podstawie klasyfikacji dziedzinowej WoS można zidentyfikować dyscypliny badań, których dotyczą odfiltrowane publikacje (w kolejności malejącej): fizyka, astronomia, inżynieria, ochrona środowiska, chemia, materiałoznawstwo, biznes i ekonomia, nauki komputerowe, dyscypliny medyczne i nauk o zdrowiu, rolnictwo i leśnictwo, geologia, neuronauki itp. W obu odfiltrowanych zbiorach listy obszarów dziedzinowych się pokrywają, zmienia się jedynie kolejność i tak w podzbiorze PL-LT na pierwszym miejscu plasuje się „materiałoznawstwo multidyscyplinarne”. A zatem nauki przyrodnicze, techniczne i medyczne dominują na płaszczyźnie współpracy polsko-litewskiej.

Następnie przeanalizowano uczelnie współautorów. Uniwersytet Wileński (Vilnius University – VU) uplasował się na pierwszym miejscu na liście zawierającej 6 410 ośrodków naukowych. VU występował 2 635 razy (44% wszystkich przypadków zatrudnienia). Na kolejnych pozycjach pojawiły się narodowe centra badawcze z Wielkiej Brytanii, Francji i Rosji oraz uniwersytety w Helsinkach, Ghent i Kalifornii. Uniwersytet Warszawski (UW) natomiast pojawił się o wiele niżej w rankingu, ponieważ występował dwa razy rzadziej niż VU – 1 337, co dało 22% udziału. Wy tłumaczyć taką różnicę można w ten sposób, iż VU był głównym ośrodkiem współpracy po stronie litewskiej, a w Polsce ta współpraca rozkładała się pomiędzy kilkoma większymi uczelniami. Następnie ręcznie odfiltrowano polskie i litewskie uczelnie – uzyskano 71 pozycji. Oprócz uniwersytetów (np.: VU, UW, Lithuanian University of Health Sciences – LUHS, Jagiellonian University, AGH University) i instytutów (Lithuanian Energy Institute, Institute of Plasma Research itp.) lista zawiera także ośrodki naukowe takie jak np.: Nature Research Center – LT, Center of Physical Sciences – LT, Polish Academy of Sciences.

Dla podzbioru PL-LT ranking uczelni wygląda następująco: VU, Vilnius Gediminas Technical University, Polish Academy of Sciences, Vytautas Magnus University, Kaunas University of Technology, University of Warmia Mazury, Fahrenheit Universities, LUHS, Warsaw University of Health Sciences, Silesian University of Technology, Białystok University of Technology itd.

Tabela 1. Top 15 instytucji finansujących badania, w które zaangażowani byli polscy i litewscy naukowcy.

Funding Agencies	Record Count	% of 5 960
Uk Research Innovation UKRI	1 446	24.262
European Commission	1 368	22.953
Science Technology Facilities Council STFC	1 207	20.252
National Science Foundation NSF	1 143	19.178
Fundacao Para A Ciencia E A Tecnologia FCT	1 140	19.128
German Research Foundation DFG	1 140	19.128
Academy Of Finland	1 115	18.708
Federal Ministry Of Education Research BMBF	1 113	18.674
Fonds De La Recherche Scientifique FNRS	1 113	18.674
National Natural Science Foundation Of China NSFC	1 094	18.356
Conselho Nacional De Desenvolvimento Cientifico E Tecnologico CNPq	1 088	18.255
Coordenacao De Aperfeicoamento De Pessoal De Nivel Superior Capes	1 088	18.255
United States Department Of Energy DOE	1 085	18.205
Fundacao Carlos Chagas Filho De Amparo A Pesquisa Do Estado Do Rio De Janeiro FAPERJ	1 083	18.171
Science Foundation Ireland	1 074	18.020

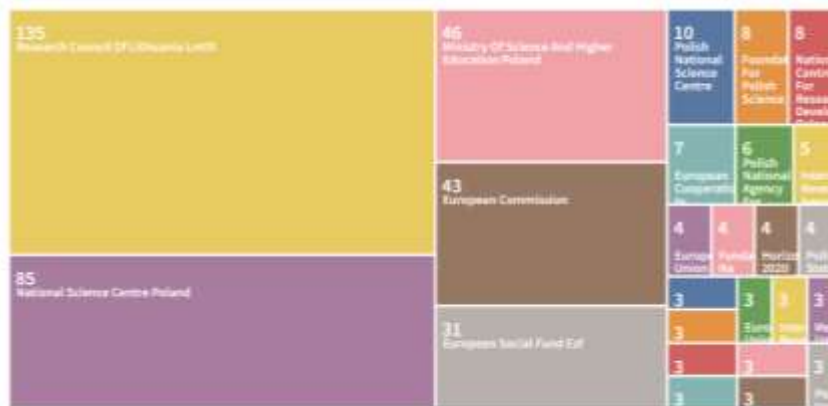
Źródło: opracowanie własne.

W Tab. 1 przedstawione są instytucje finansujące badania opisywane w publikacjach ze zbioru PLLTin. Liczba takich instytucji wyniosła 5 960. W Tab. 1 podany jest wykaz pierwszych piętnastu najbardziej znaczących źródeł finansowania tych badań. Kraje Europy Zachodniej oraz USA są dominującymi na tej liście. Dopiero na miejscu 44. pojawia się litewska Lithuanian Academy of Sciences (LAS Lithuania) (14%) oraz na 53. – Narodowe Centrum Nauki (NCN) w Polsce (13%). Nasuwa się wniosek, iż polscy i litewscy badacze pracują przede wszystkim przy realizacji grantów międzynarodowych w ramach większych zespołów.

Zbiór PL-LT pozwala na podgląd (Rys. 4) instytucji dotujących badania naukowe prowadzone wyłącznie w obu krajach (w kolejności male-

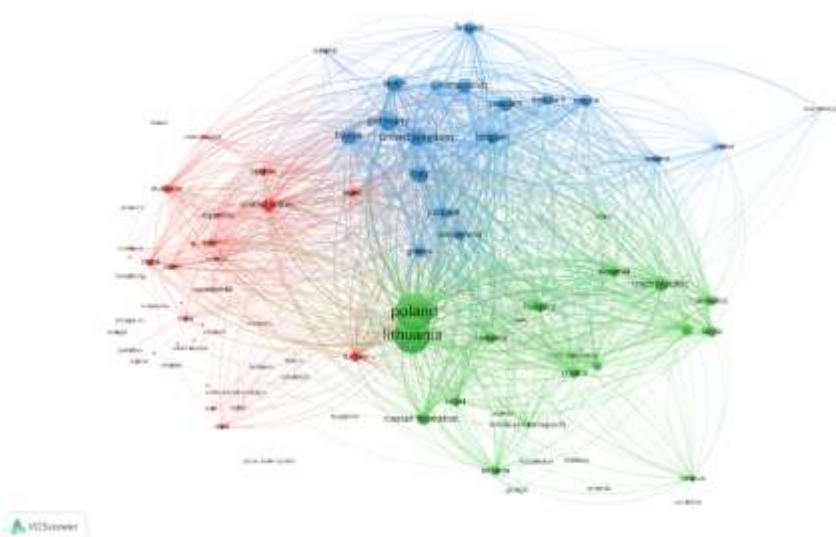
Artykuły naukowe

Rys. 4. Instytucje finansujące współpracę naukową polsko-litewską (wg WoS).

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 5. Kraje współautorów na podstawie danych Scopus.

Źródło: opracowanie własne.

jącej częstotliwości): Research Council of Lithuania (Lietuvos Mokslo Taryba LT – LMTLT), NCN PL, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Komisja Europejska itp.

Analiza danych z bazy Scopus wniosła podobne obserwacje co do dynamiki przyrostu publikacji oraz struktury dziedzinowej. W zbiorze pojawiły się jednak prace z obszaru nauk społecznych – 4,1%, co jest charakterystyczne dla tej bazy danych. Część dokumentów opublikowano w językach narodowych: polskim – 23 oraz litewskim – 17. Geografia współpracy podobna była do wyników z WoS. Korzystając z możliwości pobrania odfiltrowanych rekordów Scopus na dysk lokalny, zrealizowano analizę sieciową danych o krajach afiliacji współautorów. Na Rys. 5 wyraźnie widzimy uformowane grupy współautorów: kraje Europy Zachodniej („starej unii”), Europy Centralnej i Wschodniej oraz reszta świata z wiodącą rolą USA. Jak widać, pomimo rozszerzenia UE, w nauce zachowały się utarte kontakty i dawne relacje pomiędzy autorami.

Prawna płaszczyzna współpracy polsko-litewskiej

Analizując polsko-litewską współpracę współcześnie nie sposób nie rozpocząć od polsko-litewskiego „Traktatu o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy” z 26 kwietnia 1994 r.⁹, bo choć nauka jest autonomiczna i ani przebieg granic, ani aktualne polityczne trendy nie powinny mieć na nią wpływu, zdecydowanie łatwiej współpracować, gdy współpracę można oprzeć o międzynarodowe ramy. Wprawdzie już w 1970 r. Uniwersytet Jagielloński podpisał umowę o współpracy z Uniwersytetem Wileńskim, jednakże obecnie Litwa nie znajduje się na liście państw europejskich, z którymi uczelnia ta przewiduje wymianę bilateralną. „Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy” (zwany też dalej: Traktatem) był wynikiem potrzeby, podjęcia próby choćby hasłowego uregulowania (napiętych przecież) stosunków między dwoma państwami. Sam Traktat też nie był taką oczywistością w ówczesnej politycznej sytuacji, jego powstanie poprzedziło podpisanie dwa lata wcześniej „Deklaracji o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską”.

⁹ Traktat sporządzony w Wilnie w dn. 26 kwietnia 1994 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 15, poz. 71). Parlamenty obu państw ratyfikowały dokument 13 października 1994 r., a w życie wszedł 26 listopada tegoż roku, wraz z wymianą dokumentów ratyfikacyjnych.

Podpisana w Wilnie 13 stycznia 1992 r. przez ministrów spraw zagranicznych Krzysztofa Skubiszewskiego i Algirdasa Saudargasa odnosiła się do wątków wzajemnego poszanowania suwerenności państwowej, integralności terytorialnej, rezygnacji z wszelkich roszczeń terytorialnych czy traktowania mniejszości narodowych zgodnie z międzynarodowymi standardami¹⁰. Dopiero dwa lata później, a trzy lata po oficjalnym wznowieniu stosunków dyplomatycznych, doszło do zawarcia wspomnianego Traktatu. Sam Traktat zawarto na 15 lat z klauzulą automatycznej prolongaty na okresy pięcioletnie, jeżeli żadna ze stron nie wypowie go na rok przed upływem danego okresu. Określił on zasady współpracy w wielu dziedzinach wzajemnych stosunków, potwierdzono w nim także zapisy deklaracji ze stycznia 1992 r. Strony zobowiązały się do ułatwiania i popierania wzajemnej współpracy na płaszczyźnie dwustronnej oraz w ramach instytucji międzynarodowych. Po ratyfikowaniu przez parlamenty obu państw, wszedł on w życie z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych w listopadzie 1994 r. Podpisanie Traktatu wieńczyło proces ustanawiania przyjaznych stosunków i dobrosąsiedzkiej współpracy między Polską a krajami sąsiednimi, a Litwa była ostatnim sąsiadem, z którym zawarto taki układ. Dla Litwy natomiast był to pierwszy traktat z jednym z czterech sąsiadów¹¹.

Jak oceniał ambasador RP w Wilnie Jan Widacki: „Traktat miał ogromne znaczenie nie tylko polityczne, ale w przypadku Litwy także moralne i psychologiczne. Odprężenie po jego podpisaniu dało się odczuć nie tylko w sferze polityki, ale w tonie publicystyki, reakcjach wielu środowisk, zwłaszcza intelektualnych i inteligentnych. Nastąpiło szerokie otwarcie na kontakty z Polską, ustąpiła też, tak odczuwalna wcześniej, nieufność i lęk przed Polską [...] Po podpisaniu i ratyfikowaniu traktatu stosunki polsko-litewskie weszły w zdecydowanie nową fazę – stały się przyjazne”¹². Po wydawałoby się tak obiecującym początku należałoby spodziewać się dalszych zdecydowanych kroków na poszczególnych płaszczyznach współpracy. Tak się jednak nie wydarzyło. Na lata 1994–1997 przypadł okres następstw politycznych Traktatu, bowiem zobowią-

¹⁰ Modzelewski Wojciech Tomasz, *Dwie dekady stosunków Polski z Litwą – wymiar polityczny*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, 2012, nr 3, 287–312.

¹¹ Tamże.

¹² Widacki Jan, *Stosunki z Litwą*, „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej”, 1997, s. 147–158.

zywał on strony do zawarcia umów bilateralnych, czego realizacja początkowo przebiegała dosyć mozolnie¹³. Jednak w 1997 r. powołano Radę Konsultacyjną przy prezydentach RP i RL, Polsko-Litewskie Zgromadzenie Parlamentarne oraz Radę Współpracy Międzyrządowej, a współpraca obu państw przekształciła się w strategiczne partnerstwo. Niestety, nie objęło ono z równą intensywnością wszystkich obszarów. Współpraca militarna (czemu sprzyjało dążenie obu krajów do przystąpienie do Sojuszu Północnoatlantyckiego), gospodarcza czy w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego były traktowane priorytetowo i faktycznie rozwijały się w imponującym tempie. Pozwoliło to na podjęcie wielu wspólnych, zakończonych z sukcesem inicjatyw. Polska okazała się najbliższym sojusznikiem i partnerem Litwy w realizacji celów strategicznych¹⁴, co jest zrozumiałe ze względu na aspiracje obu krajów do dołączenia do UE i NATO. Wspólnota priorytetu w polityce zagranicznej Warszawy i Wilna, jakim było członkostwo w NATO i UE, niewątpliwie sprzyjała współpracy, w tym również marginalizowaniu kwestii konfliktowych we wzajemnych relacjach. W 2004 r. oba kraje stały się członkami UE, a Litwa – także Sojuszu Północnoatlantyckiego (Polska była jego członkiem już od 1999 r.). Nie spowodowało to jednak osłabienia kontaktów, bowiem pojawiły się w tym czasie inne płaszczyzny współpracy, takie jak wsparcie dla procesów demokratycznych w Gruzji i na Ukrainie oraz wspólne projekty energetyczne¹⁵. Jednak nie pozwoliło to przewyciężyć trudności we współpracy w dziedzinach może mniej spektakularnych, ale jednak na tyle istotnych, że kładło się to cieniem na całokształcie stosunków. Zdecydowanie mniejszą dynamiką bowiem cieszyły się inicjatywy na polu edukacji i nauki.

Wybrane przykłady inicjatyw

14 lutego 1997 r. premierzy Włodzimierz Cimoszewicz i Gediminas Vagnorius podpisali „Umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej

¹³ Bierowiec Magdalena, *Analiza stosunków polsko-litewskich w latach 1991–2007*, „Dialogi polityczne”, 2007, nr 8, s.13–23.

¹⁴ Szczechowicz Hanna, *Stosunki polsko-litewskie po 1989 roku*, „Acta Historica Universitatis Klaipedensis”, 2008, t. 16, s. 89–96, <https://e-journals.ku.lt/journal/AHUK/article/2290/info> [dostęp: 31.05.2023].

¹⁵ Frenkel Marcin, *Litwa w polskiej polityce zagranicznej w latach 2007–2014*, „Po-liarchia”, 2017, nr 1(8), s. 10.

a Rządem Republiki Litewskiej o wymianie i współpracy młodzieży”, co było bezpośrednią realizacją postanowienia zawartego w art. 21 Traktatu z 1994 r. Postanowienia umowy weszły jednak w życie dopiero 1 grudnia 1997 r. Umowa, mimo mylącego tytułu, odnosiła się nie tylko do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, ale obejmowała też studentów, młodych pracowników, członków stowarzyszeń i organizacji młodzieżowych, a także osoby prowadzące pracę z młodzieżą. Poza standardowymi w takich okolicznościach deklaracjami o popieraniu wzajemnych kontaktów i współdziałania młodzieży obu krajów (artykuł 2), zawierała także postanowienia tworzące stosowne instytucje. W celu realizacji umowy Strony zadeklarowały utworzenie Wspólnej Komisji składającej się z dwóch równoprawnych przewodniczących i po sześciu przedstawicieli wyznaczonych przez każdą ze Stron (artykuł 6).

Umowa zawierała jednocześnie bardzo szczegółowe regulacje odnoszące się do przebiegu zorganizowanej wymiany. Wskazano, że to strona przyjmująca ponosi wszelkie koszty pobytu, w tym koszty ubezpieczenia (które zastrzeżono jako obowiązkowe dla każdego z uczestników wymiany) oraz koszty podstawowej pomocy medycznej. Strona przyjmująca była również odpowiedzialna za pokrycie pełnych kosztów realizacji programu pobytu, a także została zobowiązana odrębnym postanowieniem do zapewnienia uczestnikom wymiany kieszonkowego. Stronę wysyłającą obciążały jedynie koszty transportu i ubezpieczenia na okres podróży (artykuł 7).

Dopiero 10 lat później (w Międzynarodowym Dniu Dziecka tj. 1 czerwca 2007 r.) podpisano Umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Litewskiej o Polsko-Litewskim Funduszu Wymiany Młodzieży¹⁶. Preambuła umowy odwołuje się do inspirowania wspólnych działań skierowanych do młodzieży, które pozwolą na wzajemne zbliżenie się, odkrywanie wspólnych korzeni, niwelowanie uprzedzeń i stereotypów w postrzeganiu wspólnej historii i we współczesnych relacjach. Sednem umowy jest utworzenie Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży¹⁷. Po serii wizyt, przyjaznych gestów i zapewnień stworzono wreszcie realny mechanizm działający na rzecz współpracy.

¹⁶ Weszła w życie 7 września 2007 r.

¹⁷ Cała-Wacinkiewicz Ewelina, Menkes Jerzy, Nowakowska-Małusecka Joanna, Staszewski Wojciech Szczepan (red.), *Stosunki sąsiedzkie w świetle prawa międzynarodowego*, Warszawa 2022.

Fundusz został wyposażony w środki finansowe, które po obu stronach pochodzą z budżetu państwa, przy czym po stronie litewskiej z części, której dysponentem jest Ministerstwo Ochrony Socjalnej i Pracy, zaś po stronie polskiej z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Dodatkowo zastrzeżono, że w przypadku każdego z krajów dodatkowe środki mogą pochodzić z innych, prawnie dostępnych, źródeł. Zdecydowano, że budżet określający zarówno wysokość środków przeznaczonych na działanie Funduszu, jak i koszty jego administrowania będzie określało coroczne porozumienie zawierane między instytucjami zarządzającymi. Tę rolę, a więc obsługę administracyjną i organizacyjną prac Komitetu powierzono narodowym instytucjom zarządzającym, którymi są – w Rzeczypospolitej Polskiej – Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji z siedzibą w Warszawie (będąca jednocześnie Narodową Agencją Programu Erasmus+), zaś w Republice Litewskiej – Departament Spraw Młodzieży przy Ministerstwie Ochrony Socjalnej i Pracy.

W aktualnej formie Fundusz wspiera dwa rodzaje inicjatyw – pierwszy z nich obejmuje wymianę młodzieży, zaś drugi pozwala na finansowanie szkoleń, seminariów, spotkań, konferencji, wizyt studyjnych oraz projektów informacyjnych, w tym publikacji. Corocznie określane są priorytety Funduszu, które wyznaczają główne tory projektów i nakreślają specyfikę tematów, uwzględniając potrzeby edukacyjne, kulturowe i społeczne współpracy polsko-litewskiej. Projekty składane w ramach konkursu wniosków muszą opierać się na jednym, wybranym przez wnioskodawcę, aktualnym priorytecie.

Finansowanie projektu obejmuje do 100% kosztów projektu, jednak nie mniej niż 1 500 euro i nie więcej niż 15 000 euro na projekt.

Jak wynika z danych statystycznych obrazujących działanie Funduszu, złożono 1 502 wnioski, z czego 456 z nich sfinansowano, liczba uczestników w latach 2007–2022 wyniosła 5 293 osób (Tab. 2). Dla porównania Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży w latach 2016–2021 sfinansowała 324 projekty z łączną liczbą 11 128 uczestników. Należy jednak pamiętać, że działania Funduszu obejmują osoby w wieku od 13 do 30 lat, a zatem część z potencjalnych beneficjentów ma możliwość korzystania z innych form wsparcia mobilności międzynarodowej, jak np. skorzystanie z programu Erasmus+. Statystyki tego unijnego przedsięwzięcia pokazują, że funkcjonuje ono zdecydowanie sprawniej. Ogólna liczba wyjazdów na Litwę wyniosła 8 077, przy

Tabela 2. Statystyki Polsko-Litewskiego Programu Wymiany Młodzieży¹⁸.

Rok	Wnioski złożone	Wnioski dofinansowane	Razem uczestników
2007	32	12	0
2008	101	44	0
2009	139	45	0
2010	107	35	0
2011	107	35	0
2012	96	33	0
2013	98	30	700
2014	106	29	698
2015	72	26	587
2016	78	32	758
2017	107	23	532
2018	110	23	521
2019	110	23	539
2020	85	25	0
2021	74	21	488
2022	80	20	470

Źródło: opracowanie własne.

czym mobilność z poszczególnych sektorów kształtowała się następująco: szkolnictwo wyższe – 3 424, edukacja szkolna – 2 156, kształcenie i szkolenia zawodowe – 732, młodzież – 1 600, edukacja dorosłych – 165. Należy przy tym zauważyć, że dane dotyczące programu Erasmus+ obejmują jedynie lata 2014–2020.

DAINA

Porozumienie o współpracy pomiędzy Litewską Radą Naukową (Lietuvos mokslo taryba, LMT) a Narodowym Centrum Nauki (NCN) zostało

¹⁸ Polsko-Litewski Program Wymiany Młodzieży, <https://wymianymlodziezy.frse.org.pl/projekty/statystyki/> [dostęp: 31.05.2023].

podpisane 16 listopada 2016 r. w Krakowie. Niecały rok później – 15 września 2017 r. – ogłoszono pierwszy wspólnie zorganizowany konkurs. O finansowanie mogły się ubiegać polsko-litewskie zespoły badawcze realizujące badania we wszystkich dyscyplinach naukowych ujętych w wykazie paneli NCN. Projekty musiały być zaplanowane na 24 lub 36 miesięcy, a kierownikiem polskiego zespołu mógł być naukowiec posiadający co najmniej stopień doktora. Wnioskowana wysokość finansowania na cały okres realizacji polskiej części projektu badawczego nie mogła być mniejsza niż 150 tys. zł, zaś finansowanie litewskiej części nie mogła przekraczać 80 000 EUR w przypadku projektów 2-letnich lub 120 000 EUR w przypadku projektów 3-letnich.

W pierwszej edycji konkursu DAINA organizowanego wspólnie z Litewską Radą Naukową naukowcy złożyli do Narodowego Centrum Nauki aż 253 wnioski, do finansowania skierowano jednak tylko 16 projektów. Zainteresowani polsko-litewską współpracą badacze wnioskowali łącznie o ponad 206 mln zł, zaś zrealizowane projekty obejmowały łączną kwotę prawie 15 mln zł. Najwięcej wniosków, bo aż 109 złożono w ramach nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, 91 w naukach ścisłych i technicznych, zaś 53 w naukach o życiu. Taka skala zainteresowania pokazuje skalę potencjału badawczego i możliwości współpracy polskich i litewskich naukowców. Program, który już w pierwszej edycji cieszył się tak znacznym powodzeniem, najwyraźniej ma potencjał, aby nie tylko zwiększać jego budżet, ale i częstotliwość ogłaszania kolejnych edycji.

Podsumowanie i wnioski

W artykule przeanalizowano dane współautorstwa polskich i litewskich naukowców w oparciu o globalne bibliograficzne bazy danych. Najściślejszą współpracę zaobserwowano w takich dziedzinach, jak fizyka, chemia, nauki medyczne i o zdrowiu. Charakterystyczne okazało się to, iż badania te prowadzi się w ramach szerszej współpracy z naukowcami krajów UE oraz Wielkiej Brytanii.

Natomiast zbadanie bilateralnej współpracy naukowej Polski i Litwy przede wszystkim utrudniał brak precyzyjnych danych w lokalnych bazach bibliograficznych. Problem częściowo rozwiązano za pomocą analizy dokumentów prawnych i statystyk administracyjnych sporządzonych w ramach nawiązania współpracy naukowej pomiędzy dwoma krajami.

Zarówno dane bibliometryczne, jak i przedstawione wyżej inicjatywy pokazują, jak trudne jest współdziałanie na styku dwóch państw w obszarach, które są stosunkowo ściśle regulowane przez przepisy każdego z krajów. Być może właśnie dlatego większe sukcesy może odnotować współpraca „pod patronatem” unijnym. Unia Europejska nie zajmuje się bezpośrednim regulowaniem obszarów szkolnictwa wyższego, zgodnie z zasadą pomocniczości strategii polityczne w dziedzinie szkolnictwa wyższego w Europie są określane na szczeblu poszczególnych państw członkowskich. UE odgrywa zatem przede wszystkim rolę wspierającą i koordynującą. Głównymi celami działań Unii w dziedzinie szkolnictwa wyższego są: sprzyjanie mobilności studentów i kadry pedagogicznej, wspieranie wzajemnego uznawania dyplomów i okresów studiów oraz promowanie współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego. Już szczątkowe statystyki Erasmusa pokazują, że w przypadku Polski i Litwy to właśnie europejski czynnik pozwolił na zintensyfikowanie współpracy. Jak pokazują statystyki, większym zainteresowaniem cieszy się Erasmus+ niż inicjatywy Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży. Unia Europejska nie prowadzi własnej polityki edukacyjnej, jednak organizuje i finansuje liczne inicjatywy z tego zakresu – program Erasmus+, choć pewnie najbardziej znany, nie jest jedyną inicjatywą z tego obszaru. Ciekawą inicjatywą, zmieniającą jednocześnie postrzeganie uniwersytetów jako jednorodnych bytów, jest idea „uniwersytetów europejskich”.

Ze względu na łączące od lat Polskę i Litwę aspiracje cywilizacyjne i strategiczne wydawałoby się że współpraca między nimi również w obszarze nauki będzie raczej oczywistością. Jednak intensywność tych kontaktów w rzeczywistości jest mniejsza niż można byłoby się spodziewać. Metodą na jej zwiększenie może być jednak konsekwentne tworzenie warunków takiej potencjalnej współpracy i jej bieżące uatrakcyjnianie. W zakresie szkolnictwa wyższego i badań naukowych – jak pokazuje doświadczenie Erasmusa, również to ramy organizacyjne oraz stabilność instytucji pozytywnie wpływają na zainteresowanie samych badaczy. Nie bez znaczenia pozostają dedykowane, dwustronne programy, jak choćby wspomniana wyżej DAINA dedykowana wyłącznie polsko-litewskiej współpracy.

Z powyższego wynika, że jednym z warunków koniecznych dla zaistnienia współpracy jest stworzenie prawnych i organizacyjnych ram jej podejmowania. Inicjatywy europejskie mają tę przewagę nad wszelkimi

dwustronnymi działaniami, że mimo, iż mniej elastyczne, to z pewnością trwałe, stabilne i pewne. Przedstawione powyżej zestawienia współpracy polskich i litewskich naukowców stanowią dowód, że właśnie szersza (nie tylko bilateralna) współpraca naukowa cieszy się większą popularnością wśród badaczy i może być kluczem do zintensyfikowania polsko-litewskich inicjatyw naukowych.

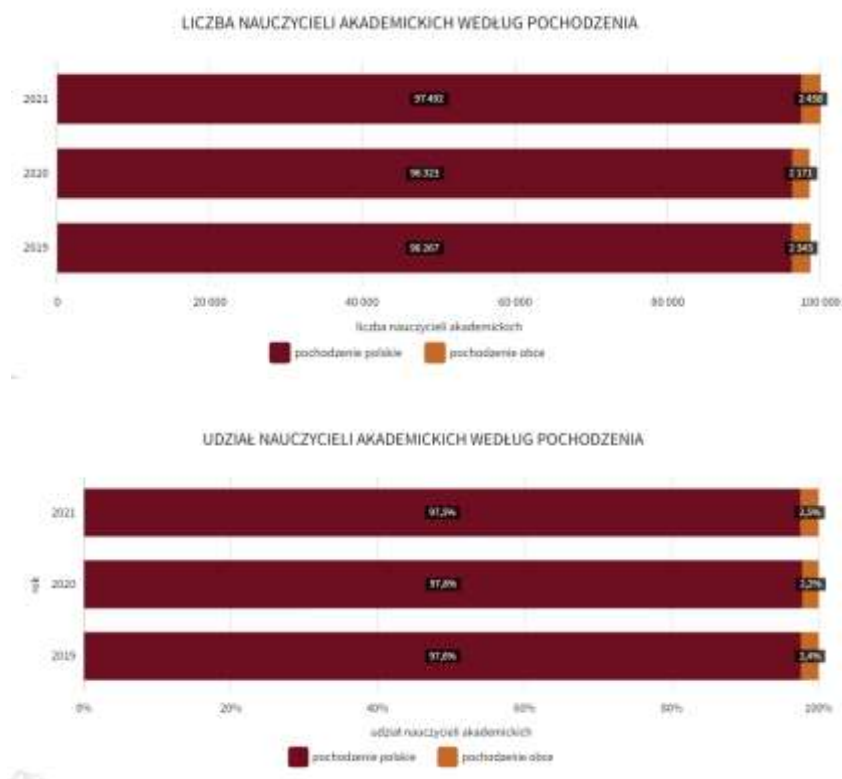
Bibliografia

- Bierowiec Magdalena, *Analiza stosunków polsko-litewskich w latach 1991–2007*, „Dialogi polityczne”, 2007, nr 7, s. 13–23.
- Buttliere Brett, Buder Jürgen, *Personalizing papers using Altmetrics: Comparing paper 'Quality' or 'Impact' to person 'Intelligence' or 'Personality'*, „Scientometrics” 2017, nr 111(1), s. 219–239.
- Cała-Wacinkiewicz Ewelina, Menkes, Jerzy, Nowakowska-Małusecka, Joanna, Staszewski Wojciech Szczepan (red.), *Stosunki sąsiedzkie w świetle prawa międzynarodowego*, Warszawa 2022.
- Frenkel Marcin, *Litwa w polskiej polityce zagranicznej w latach 2007–2014*, „Poliarchia”, 2017, nr 1(8), s. 10
- Modzelewski, Wojciech Tomasz, *Dwie dekady stosunków Polski z Litwą – wymiar polityczny*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, 2012, (3), 287–312.
- Nauczyciele akademicy, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/nauczyciele_akademicy_2021 [dostęp: 30.06.2023].
- Omega-PSIR, <https://www.omegapsir.io/pl> [dostęp: 30.06.2023].
- Osińska Veslava, *Mapy nauki. Badania, potencjał oraz wyzwania w przykładach*, Toruń 2021.
- Polsko-Litewski Program Wymiany Młodzieży, <https://wymianymlodziezy.frse.org.pl/projekty/statystyki/> [dostęp: 31.05.2023].
- Szczechowicz Hanna, *Stosunki polsko-litewskie po 1989 roku*, „Acta Historica Universitatis Klaipedensis”, 2008, t. 16, s. 89–96, <https://e-journals.ku.lt/journal/AHUK/article/2290/info> [dostęp: 31.05.2023].
- Visser Martijn, van Eck Nees Jan, Waltman Ludo, *Large-scale comparison of bibliographic data sources: Scopus, Web of Science, Dimensions, Crossref, and Microsoft Academic*, „Quantitative Science Studies”, 2021, nr 2(1), 20–41.
- Widacki Jan, *Stosunki z Litwą*, „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej”, 1997, s. 147–158.

Aneks

Litwini i język litewski w polskich naukowych bazach bibliograficznych

Rys 6. Zagraniczni nauczyciele na uczelniach polskich (RADON).

Źródło: Nauczyciele akademicy, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/nauczyciele_akademicy_2021 [dostęp: 30.06.2023]; Zagraniczni naukowcy wybierają polskie uczelnie [Raport] – GazetaPrawna.pl, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/edukacja/artykuly/8670993,opi-raport-zagraniczni-naukowcy-polskie-uczelnie-szkolnictwo-wyzsze.html> [dostęp: 30.06.2023].

Tabela 3. Instytucjonalne (uniwersyteckie) bazy publikacji naukowych.

Uniwersytet	System	Liczba publikacji w języku litewskim	Czy można znaleźć liczbę naukowców	Liczba wszystkich publikacji
UW	PBN – nie działa wyszukiwanie przez instytucję	–	–	–
UJ	RUJ, DSpace	23	–	161 706
UWr	System niezidentyfikowany	Brak możliwości wyszukiwania przez język	–	–
UAM	Baza Wiedzy UAM	Brak możliwości wyszukiwania przez język	–	–
UMCS	Baza Wiedzy UMCS	j.w.	–	–
UŁ	expertus	17	–	99 725
UMK	Expertus Baza Wiedzy UMK	65 (dwujęzyczne) brak	–	114 175
UŚ	Re-buś	Brak możliwości wyszukiwania przez język	–	–
UG	Baza Wiedzy UG	j.w.	–	–
USz	Koha – baza publikacji	j.w.	–	–
UwB	Aleph	Brak w opcjach języka litewskiego	–	–
UWM	Expertus	17	–	83 670
UKSW	Baza Wiedzy UKSW	Brak możliwości wyszukiwania przez język	–	–
UR	Expertus	1	–	60 096
UZ	Nie znaleziono	–	–	–
UKW	Expertus	13	–	36 406
UJK	Expertus	2	–	29 529
UJDCz*	Nie znaleziono	–	–	–

Źródło: opracowanie własne.

Artykuły naukowe

*Rozwinięcie skrótów: UW – Uniwersytet Warszawski; UJ – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; UWrocławski – Uniwersytet Wrocławski; UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; UŁ – Uniwersytet Łódzki; UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; UŚ – Uniwersytet Śląski; UG – Uniwersytet Gdański; USz – Uniwersytet Szczeciński; UwB – Uniwersytet w Białymstoku; UWM – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie; UKSW – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; UR – Uniwersytet Rzeszowski; UZ – Uniwersytet Zielonogórski; UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; UJK – Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach; UJD Cz – Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie.

Tabela 4. Lista uczelni polskich, współpracujących z uczelniami litewskimi w ramach programu Erasmus+.

Uczelnia	Erasmus+
UMK	2015–2023 – brak wyjazdów na Litwę i współpracy ¹⁹
UJ	Podpisana umowa z Vilnius University ²⁰
UKW	Podpisane umowy ²¹ Vilnius University Vilnius Gediminas Technical University Vytautas Magnus University (Kowno)
UW	W latach 2007–2021 na Litwę wyjechało 114 Vytautas Magnus University Klaipeda University Vilnius University Vilnius Academy of Arts Mykolas Romeris University European Humanities University ²²
UAM	Podpisane umowy Lithuanian Institute of History Institute of the Lithuanian Language Institute of Lithuanian Literature and Folklore Vytautas Magnus University ²³

¹⁹ https://www.umk.pl/wspolpraca/erasmus_plus/program/KA107/KA107-VII/.

²⁰ <https://erasmus.uj.edu.pl/outgoing/ka131>.

²¹ <https://erasmus.ukw.edu.pl/cms/umowy-erasmus/>.

²² Podpisane współprace, http://bwz.strony.uw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/358/2022/08/umowyPartnerzy22_23.pdf.

²³ <https://amu.edu.pl/wspolpraca/wymiana-akademicka/umowy-bilateralne/kraje-ue/litwa>.

UJK	Podpisane umowy z Vilnius University Lithuanian University of Health Sciences ²⁴
UZ	Kaunas University of Technology Klaipeda State College Vilnius Gediminas Technical University Vilnius University ²⁵
UR	Klaipeda University Klaipėda State University Vytautas Magnus University Vilnius University Vilnius University of Applied Sciences ²⁶
USz	Brak informacji o uniwersytetach współpracujących
UO	Vilnius University Alytaus Kolegija University of Applied Sciences ²⁷
UŚ	Brak miejsc docelowych
UMCS	Vilnius University Šiauliai Academy Wydział Prawa Vilnius University
UWr	Vytautas Magnus University Kaunas University of Technology Kaunas Forestry and Environmental Engineering University of Applied Sciences Klaipeda University Vilnius University Šiauliai Academy Vilnius University Vilnius Gediminas Technical University Lithuanian University of Education Mykolas Romeris University European Humanities University ²⁸

Źródło: opracowanie własne.

*Rozwinięcie skrótów: UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; UJ – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; UKW – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; UW – Uniwersytet Warszawski, UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; UJK – Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach; UZ – Uniwersytet Zielonogórski; UR – Uniwersytet Rzeszowski; UO – Uniwersytet Opolski; UŚ – Uniwersytet Śląski; UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; UWr – Uniwersytet Wrocławski.

²⁴ <https://erasmus.ujk.edu.pl/umowy-bilateralne>.

²⁵ <https://www.erasmus.uz.zgora.pl/partnerzy>.

²⁶ <https://www.ur.edu.pl/pl/uniwersytet/erasmus/uczelnie-partnerskie-erasmus>.

²⁷ <https://hello.uni.opole.pl/erasmusplus/uczelnie-partnerskie>.

²⁸ <https://international.uni.wroc.pl/wymiana-wyjazdy/erasmus#uczelnie-partnerskie>.

Scientific Collaboration between Poland and Lithuania. Projection through Bibliographic Database and Legal Realities

Summary

Scientific bibliographic databases have become particularly important in the process of parametric evaluation not only of individual researchers and university rankings, but also in the comparison of the scientific potential as well as the level of technological development of country. The authors, using global indexes, perform quantitative analyzes of publication cooperation at the level of countries such as Poland and Lithuania. These bibliometric studies allow us to outline five perspectives, including: time and field, as well as joint scientific ventures from both countries.

Keywords: scientific collaboration, bibliographic databases, Poland, Lithuania, bibliometrics

Lenkijos ir Lietuvos mokslinis bendradarbiavimas. Atspindis bibliografinėse duomenų bazėse ir teisės realijose

Santrauka

Mokslinės bibliografinės duomenų bazės tapo ypač svarbios ne tik atskirų darbuotojų ir universitetų reitingų parametrinio vertinimo procese, bet ir lyginant šalių mokslinį potencialą bei technologinio pažangumo lygį. Naudodami pasaulinius indeksus, autorės atlieka kiekybines leidybinio bendradarbiavimo analizes tokių šalių kaip Lenkija ir Lietuva lygiu. Šie bibliometriniai tyrimai leidžia apibūdinti penkias perspektyvas, įskaitant: laiko ir srities, taip pat abiejų šalių bendros mokslinės veiklos.

Raktažodžiai: mokslo bendradarbiavimas, bibliografinės duomenų bazės, Lenkija, Lietuva, bibliometrija

Współpraca naukowa Polski i Litwy. Odwzorowanie w bibliograficznych bazach danych i realia prawne

Streszczenie

Naukowe bazy bibliograficzne nabrały szczególnego znaczenia w procesie oceny parametrycznej nie tylko poszczególnych pracowników i rankingów uczelni, lecz także porównywania potencjału naukowego, jak i stopnia zaawansowania technologicznego państw. Posługując się globalnymi indeksami, autorki dokonują analiz ilościowych współpracy publikacyjnej na poziomie takich krajów, jak Polska i Litwa. Te studia

bibliometryczne pozwalają nakreślić perspektywy w pięciu odsłonach, m.in. czasową i dziedzinową, jak również wspólnych przedsięwzięć naukowych w obu krajach.

Słowa kluczowe: współpraca naukowa, bazy bibliograficzne, Polska, Litwa, bibliometria